

מדינת ישראל
משרד המשפטים
הנהלת הסיוע המשפטי
מערך ייצוג קטינים - "עו"ד משלי"

16 פברואר 2017

כ"שבת/תשע"ז

לכבוד
עו"ד גלעד סממה
מנהל הסיוע המשפטי

"עו"ד משלי" סיוע משפטי לילדים ובני נוער
נתונים והישגים מרכזיים בשנת 2016

המסמך הנוכחי מרכז דגשים מרכזיים בעשייה של מערך ייצוג קטינים בסיוע המשפטי במהלך שנת 2016.

"עוד משלי" - כללי .1

בשנת 2016 נתנו 1,749 מינויים חדשים בתיקי ייצוג קטינים, מתוכם - 1,426 בהליכי נוער, 299 בהליכי מעמד אישי (כולל אימוץ) ו- 24 בהליכים אזרחיים. נכון לסוף שנת 2016, ילדים ובני נוער מיוצגים על ידי עורכי דין משלהם מטעם הסיוע המשפטי ב- 4,126 הליכים משפטיים התלויים ועומדים בפני ערכאות משפטיות שונות בישראל.

מדינת ישראל

משרד המשפטים

הנהלת הסיוע המשפטי

מערך ייצוג קטינים - "עו"ד משלי"

1. הסיוע המשפטי במשרד המשפטים מפעיל מערך ייצוג קטינים - "עו"ד משלי", המעניק סיוע משפטי לילדים ובני נוער בכ- 4,000 הליכים משפטיים אזרחיים בכל רגע נתון.

2. הסיוע המשפטי הניתן לילדים ובני נוער באמצעות מערך "עו"ד משלי" הינו איכותי, נגיש ומותאם לילדים ובני נוער. הייצוג, הליווי והסיוע המשפטי ניתן על ידי כ- 70 עורכי דין הפזורים רחבי הארץ המתמחים בתחום ייצוג ילדים ובני נוער, מקבלים הכשרה מעמיקה, מקיפה ומולטי-דיסציפלינרית, מלווים ומפוקחים באופן הדוק על ידי ממונים מחוזיים על ייצוג קטינים (עורכי דין פנימיים בסיוע המשפטי).

3. מרבית הקטינים מופנים לסיוע המשפטי בהחלטה שיפוטית של בתי המשפט לנוער, למשפחה ובתי הדין הדתיים, לצורך מינוי אפוטרופוס לדין לקטין או עורך דין שייצגו בהליכים משפטיים התלויים ועומדים בעניינו.

4. בנוסף, ילדים ובני נוער פונים למערך "עו"ד משלי" באופן עצמאי ומבקשים סיוע משפטי. קטין המגיע לסיוע המשפטי באופן עצמאי מרואיין על ידי ממונה מחוזי לייצוג קטינים המתמחה בתחום ומקבלים סיוע משפטי המותאם לגילו, צרכיו המשפטיים ונסיבות חייו.

ככל שיש צורך בייזום הליך משפטי, עורך הדין שמוצמד לילד מותאם למאפייני הילד (תוך התחשבות במאפייני מגדר, שפה, מגזר וסוג ההליך המשפטי), לצרכיו המיוחדים ולנסיבות חייו.

הסיוע המשפטי מוענק לקטין כל אימת שהממונה המחוזי מתרשם כי קיים פוטנציאל לניגוד עניינים בין הקטין לבין האפוטרופוס הטבעי, באופן שמגביל את אפשרות הקטין לממש את זכויותיו המשפטיות באמצעות האפוטרופוס.

5. הסיוע המשפטי חרת על דגלו את המחויבות לקידום זכויות ילדים ובני נוער, בדגש על זכות הנגישות לצדק ושוויון בגישה לערכאות משפטיות, בעיקר עבור ילדים ובני נוער בסיכון וחסרי עורף משפחתי.

שמו של מערך ייצוג קטינים, "עו"ד משלי", משקף אף הוא תפיסה מקצועית זו.

הייעוץ, הסיוע והייצוג המשפטי ניתן חינם (במימון המדינה)

מדינת ישראל
משרד המשפטים
הנהלת הסיוע המשפטי
מערך ייצוג קטינים - "עו"ד משלי"

**ii. הכשרת תעודה לעורכי דין לילדים ובני נוער מטעם הסיוע המשפטי ומכון
"חרוב" – ראשונה מסוגה בישראל**

6. במרץ 2016 השיק הסיוע המשפטי, יחד עם מכון "חרוב", הכשרה ראשונה מסוגה בישראל לעורכי דין לילדים ובני נוער – "עו"ד משלי". מטרת הקורס הנה להעניק לעורכי דין כלים מקצועיים הנדרשים לייצוג משפטי מקצועי ומותאם לילדים ובני נוער, באמצעות הכשרה ייעודית, מקיפה ומולטי-דיסציפלינרית, אשר תוביל לשיפור איכות הסיוע המשפטי הניתן ללקוחות הקטינים של הסיוע המשפטי ותאפשר לסיוע לבסס מאגר של עורכי דין בעלי מומחיות ייחודית בתחום ייצוג קטינים בישראל.

7. ההכשרה הינה פרי שיתוף פעולה בין הסיוע המשפטי למכון "חרוב" - הגוף המוביל בישראל בהכשרה בתחום של ילדים נפגעי התעללות והזנחה. היקף ההכשרה הינה 100 שעות אקדמיות, הפרושה על פני 15 מפגשים, בהם שולבו הרצאות של מרצים בכירים מהאקדמיה ומהפרקטיקה של תחום ההגנה על ילדים בסיכון, מתחום המשפט, הרפואה, הפסיכולוגיה, והעבודה הסוציאלית וכן נציגים בכירים ממשרד הרווחה והשירותים החברתיים, שופטי בית משפט לנוער ובית המשפט לענייני משפחה ועוד. בנוסף ההכשרה כוללת מפגשי סימולציות עם שחקנים וכן עבודה בקבוצות מונחות לצורך דיון בדילמות המתעוררות סביב הייצוג.

8. המחזור הראשון של הקורס צפוי להסתיים במרץ 2017. עם סיום ההכשרה תוענק למשתתפים תעודת "מייצג קטינים", שהינה תנאי לייצוג קטינים מטעם הסיוע המשפטי.

מדינת ישראל
משרד המשפטים
הנהלת הסיוע המשפטי
מערך ייצוג קטינים - "עו"ד משלי" - "עו"ד משלי"

III. כנס בינלאומי - "עו"ד משלי" - עורכי דין לילדים ובני נוער - בין ארה"ב לישראל -
ספטמבר 2016

9. ביום 27 לספטמבר 2016, קיים הסיוע המשפטי, בשיתוף גוינט-אשלים, אוניברסיטת תל אביב וד"ר תמר מורג, כנס ציבורי בנושא "עורכי דין לילדים - בין ארה"ב לישראל", בהשתתפות פרופ' דונלד דוקט, מאוניברסיטת מישיגן בארה"ב.

10. פרופ' דוקט הקים את הקליניקה הראשונה לזכויות ילדים בארה"ב בשנת 1976, הינו מהראשונים בעולם שקרא להסדרת הפרופסיה של **עורך דין לילדים** וקידם את הסדרתה בארה"ב, וחיבר את הטקסט-בוק המרכזי בתחום, המתווה את הקווים המנחים לדמותו של "עורך דין לילדים ובני נוער". בשנים האחרונות פרופ' דוקט עומד בראש **המרכז הארצי בארה"ב לשיפור איכות הייצוג לילדים ובני נוער National Quality Improvement Center on the Representation of Children in the Child Welfare System.**

11. בכנס השתתפו למעלה מ-250 משתתפים: עורכי דין, עובדים סוציאליים, אנשי אקדמיה וסטודנטים. במקביל לכנס התקיימו מפגשי עבודה מצומצמים של פרופ' דוקט עם נציגים בכירים של משרדי הממשלה הרלוונטיים, אנשי אקדמיה, קליניקות משפטיות, עורכי הדין המייצגים קטינים מטעם הסיוע המשפטי וכן פגישת עבודה עם המנהלת הכללית של משרד המשפטים.

מדינת ישראל

משרד המשפטים

הנהלת הסיוע המשפטי

מערך ייצוג קטינים - "עו"ד משלי"

IV. קמפיין תקשורתי – "עו"ד משלי"

12. במהלך החודשים יולי-אוגוסט 2016 הוביל הסיוע המשפטי (בשיתוף דוברות משרד המשפטים) קמפיין ברשתות החברתיות ובמצעי התקשורת האלקטרונית השונים לשם העלאת המודעות בקרב ילדים ובני נוער - בעיקר ילדים בסיכון וחסרי עורף משפחתי - לזכויותיהם בתחומי המשפט האזרחי השונים (מעמד אישי, הליכי נזקקות לפי חוק הנוער, חובות, זכויות בעבודה, פרסומים מזיקים ברשת ועוד) ולזכותם לקבל **שירותי מידע, ייעוץ וייצוג משפטי מותאמים ונגישים לילדים מטעם מערך ייצוג קטינים בסיוע המשפטי.**

13. הקמפיין הושק בכל הרשתות החברתיות, באתרי חדשות ואתרים המיועדים לילדים ובני נוער. לחיצה על המודעה הנ"ל הובילה את הנער/הנערה לאתר ייעודי לילדים ובני נוער בסיוע המשפטי, שעוצב ונוסח באופן המותאם להם (האתר הייעודי נוצר בשיתוף עם מועצת הנוער בעיריית באר-שבע):

<http://www.justice.gov.il/Units/SiuaMishpaty/OurScopes/Child/Pages/Default.aspx>

14. הקמפיין נשא פרי והציף צורך ממשי ובווער בקרב בני נוער רבים לאוזן קשבת ומילה מכוונת בתחומי המשפט השונים, המשפיעים על חייהם. בעקבות הקמפיין, בין חודשים אוגוסט לאוקטובר 2016 התקבלו כ- 70 פניות מילדים ובני נוער, מרביתן נוגעות לתחום המעמד האישי ולילדים בסיכון ולזכויות נוער בעבודה. פניות עצמאיות של ילדים ובני נוער לסיוע משפטי מועברות באופן מיידי לממונים המחוזיים על ייצוג קטינים, ומקבלים מענה מקצועי וידידותי מיידי, ולכל היותר תוך 48 שעות.

מדינת ישראל

משרד המשפטים

הנהלת הסיוע המשפטי

מערך ייצוג קטינים - "עו"ד משלי"

V. פסיקה עקרונית ותקדימית בתחום ייצוג קטינים

15. איסור פרסום קלטות חקירה של רוצחי קטינה - בע"פ 2476/15 רשות השידור (בפירוק) נגד מדינת ישראל (5.4.16), ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון, במסגרתו דחה בית המשפט העליון את ערעורה של רשות השידור על החלטת בית המשפט המחוזי (מרכז) מפברואר 2015, שלא התיר את פרסומן של קלטות החקירה המתעדות באופן חזותי וקולי את חקירתם של המשיבים 2 ו-3 (אשר הורשעו בשנת 2011 ברצח בתה בת ה-5 של המשיבה), במסגרת סדרה תיעודית בת שישה פרקים שערכה רשות השידור.

מדובר בפרשיה טרגית ומוכרת שהכתה גלים בציבור הישראלי. למנוחה שתי אחיות קטנות, בנותיהם של המשיבים, אשר הוכרזו בנות אימוץ כלפי המשיבים וצו אימוץ ניתן בעניינן רק לאחרונה (להלן: "הקטינות").

עו"ד ויוי רכניץ (מחוז תל אביב) ייצגה את הקטינות לאורך השנים, מאז גילוי הרצח. במהלך שנת 2015 פנתה רשות השידור לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז, בבקשה להתיר את פרסום קלטות החקירה של הורי הקטינות במשטרה, במסגרת סדרה תיעודית בת 5 פרקים. האפוטרופא לדין התנגדה נחרצות לפרסום, בטענה כי הוא יגרום לנזקים בלתי הפיכים לקטינות ויפגע בהליך השיקומי העדין עליו עומלים הוריהם המאמצים. עמדתה נתקבלה. רשות השידור ביקשה לערער לבית המשפט העליון, ובקשתה נדחתה. פסק הדין עצמו הותר לפרסום.

16. התרת נישואי קטינה בת 16.5 על רקע חשש ממשי לשלומה של הקטינה באם לא יינתן ההיתר - ה"נ (נת') 1045-03-16 פלונית נ' היועהמ"ש (9.5.16, פורסם בנבו) – ביהמ"ש לענייני משפחה בנצרת (סגן הנשיא, זגורי) התיר לקטינה בת 16.5 מהמגזר הערבי להתחתן עם ארוסה, חרף התנגדות שירותי הרווחה וב"כ היועהמ"ש, ועל בסיס בקשת הקטינה עצמה, האפוטרופא לדין שלה ובני משפחתה. הטעם העיקרי להחלטה היה ראיות שהוצגו בפני בית המשפט (בעיקר על ידי האפוטרופא לדין) כי קיים סיכון ממשי לשלומה של הקטינה באם יימשך הקשר בינה לבין המבקש ללא שתינשא לו ותעזוב את בית המשפחה.

"אמנם בכל יתר הנימוקים לבדם לא היה די, אך צירוף החשש לשלומה של הקטינה לרצונה, לנסיבות חייה העגומות, לקשר המתמשך עם הארוס, להיעדר כל

מדינת ישראל

משרד המשפטים

הנהלת הסיוע המשפטי

מערך ייצוג קטינים - "עו"ד משלי"

תקווה בחייה זולת הגשמתה באמצעות נישואין והקמת המשפחה, נשירתה מלימודים והיסטוריה משפחתית דומה בקרב בנות המשפחה, כל אלה הביאוני לכלל דעה, כי התקיימו נסיבות חריגות המצדיקות היענות בחיוב לתובענה."

במקרה דן האפוטרופא לדין הציגה בפני ביהמ"ש עמדה עצמאית וראיות עצמיות, התומכות בעמדת הקטינה, ואשר היה בהן כדי להכריע את מאזן הראיות לטובתה. הקטינה יוצגה על ידי עו"ד רימא עסליה ג'בארין ממחוז צפון.

17. בית המשפט העליון התיר על כנה את החלטות בית המשפט המחוזי והנוער אשר נעטרו לבקשתה של קטינה בת 14.5 להשתלב במסגרת השמה חוץ ביתית (פנימייה) בניגוד לעמדת אימה - רע"א 4852/16 פלונית נ' פקיד סעד לחוק הנוער ראשון לציון (15.8.16), פורסם באתר בית המשפט העליון) - עניינה של ההחלטה בנערה בת 14.5, בת לאם חד הורית, שהוכרזה כקטינה נזקקת בבית המשפט לנוער עוד בשנת 2006. הקטינה היתה חשופה לאורך השנים להזנחה, שוטטות, היחשפות לסכנות על רקע מיני ועוד. שיתוף הפעולה של האם עם תכניות טיפוליות לאורך השנים היה דל (עד לא קיים), ובתפקודה ההורי ביחס לקטינה ובמצבה של הקטינה - לא חל שיפור של ממש.

זעקותיה של הקטינה לקבל טיפול מינימלי מצד אימה שיאפשר לה לעמוד במטלות הבסיסיות של לימודים ותפקוד חברתי - לא נענו. לבסוף, זעקתה של הקטינה נשמעה באמצעות עו"ד ליטל קוזקוב ורחלי שחור-אנגלמן (מחוזות ירושלים ותל אביב) אשר פנו בשמה וביקשו לאשר את הוצאתה למסגרת חוץ ביתית. הבקשה נתמכה בעמדת שירותי הרווחה ונתקלה בהתנגדות של האם, אשר ערערה לבית המשפט המחוזי ולעליון. בקשת רשות הערעור של האם נדחתה ביום 15.8.6 בפסק דינו של כב' השופט עמית (אליו הצטרפו כד' השופטים זילברטל וסולברג), אשר התירו לקטינה להשתלב במסגרת חוץ ביתית, כבקשתה.

פסק הדין כולל אמירות עקרוניות ביחס למעמדו של קטין בהליכים בפני בית המשפט לנוער, האפשרות הקיימת בדין כי קטין יהא צד להליך ואף יזום הליכים באופן עצמאי, וכן לקשר בין עוני לבין תפקוד (או חוסר תפקוד) הורי.

מרגשת במיוחד התייחסות ההרכב לדברי הקטינה עצמה בפניו :

מדינת ישראל

משרד המשפטים

הנהלת הסיוע המשפטי

מערך ייצוג קטינים - "עו"ד משלי"

"שמענו בקשב רב את האם, ושמענו במעמד צד אחד (ובנוכחות האפוטרופא לדין) את הקטינה, ואף אנו שותפים להתרשמותן של ערכאות קמא. הקטינה מרשימה ביותר בנחישותה וברצונה העז להעניק לעצמה "את התנאים המתאימים להצליח" כלשונה. הקטינה הלינה על כך שהיא צריכה לדאוג לעצמה לבד. חלק מדבריה נסב על התנאים הפיזיים בבית, על כך שהיא נאלצת לדאוג לעצמה לאוכל, ונצרכת לעבוד כדי לספק לעצמה צרכים בסיסיים שאמה אינה מספקת לה, לטענתה, בשל סדרי עדיפויות לקויים של האם. אך המסר העיקרי שעולה מדבריה של הקטינה הוא חסכים רגשיים, החוסר ב"חום והאהבה" כלשונה. במצב דברים זה, התרשמנו כי יש ליתן משקל לרצונה האוטנטי של הקטינה על רקע המצב בבית." (פסקה 8 לפסה"ד).

18. רע"א 3411/16 פלוני נ' משרד הרווחה ירושלים - פרשנות סעיף 9 לחוק הנוער וסדרי דין

בהליכי נזקקות

עניינה של הבר"ע נסב סביב פרשנות סעיף 9 לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התשי"ד - 1960 וספציפית, סביב השאלה: האם ניתן במסגרת הליכי נזקקות להגיש כראיה פסק דין של בית משפט לענייני משפחה המכריז על בתו הגדולה של האב (אחותם של הקטינים) כבת-אימוץ? המערער (אבי הקטינים) התנגד להגשת פסק הדין, וטען נגד קבילות פסק הדין כראיה, בטענה כי המדובר בעדות מפי השמועה.

לאור עקרוניות הסוגיה, הוחלט כי הקטינים ייוצגו בהליכים בפני בית המשפט עליון על ידי הנהלת הסיוע המשפטי. עמדת הסיוע המשפטי, בהתבסס על לשון סעיף 9 ועל היסטוריית חקיקת הסעיף היתה כי כל תכליתו של סעיף 9 הינה לקבוע חריג לכלל הראייתי האוסר עדות מפי השמועה, וכי קבלת עמדת המערער תחטא לכוונת המחוקק ולתכלית חוק הנוער.

עמדת הסיוע המשפטי (כמו גם עמדת המדינה ואם הקטינים) התקבלה בפסק דין עקרוני,

מנומק ומפורט של כב' השופט פוגלמן, ונפסקו לטובת הקטינים הוצאות בסך 2,500 ₪.

מדינת ישראל

משרד המשפטים

הנהלת הסיוע המשפטי

מערך ייצוג קטינים - "עו"ד משלי"

19. שתי החלטות עקרוניות של בתי משפט מחוזיים בירושלים ובבאר שבע בתחום אשפוז

קטינים -

(1) ענ"א 17441-01-16 (ב"ש) פלונית נ' מחלקה לשירותים חברתיים ואח' (13.1.16) – קטינה בת 16 ו-9 חודשים, אושפזה לראשונה בבית חולים פסיכיאטרי, ללא אבחנה של מחלת נפש. בשל התנגדות הוריה שוחררה והובאה לאחר 5 ימים בפני ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילד ונוער שהמליצה על אשפוז ללא קביעת מועד למשך האשפוז. בית המשפט לנוער אישר את המלצת הוועדה, ללא שלקטינה ניתן ייצוג, בניגוד להוראות סעיף 33 לחוק הנוער (טיפול והשגחה). הקטינה פנתה בעצמה לסיוע המשפטי וביקשה ייצוג לצורך ערעור. **עו"ד אלה שיינפלד** ייצגה את הקטינה מטעם מחוז דרום, והקטינה שוחררה בהחלטת בית המשפט המחוזי.

(2) ענ"א 47891-11-16 (ירושלים) פלונית (קטינה) נ' עו"ס חוק נוער בית שמש (22.11.16) – החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים בערעור שהגישה קטינה בת 17.5, באמצעות ב"כ, **עו"ד מלי קסלסי**, שמונתה לייצגה מטעם הסיוע המשפטי במחוז ירושלים, על החלטת בית המשפט לנוער בבית שמש. בית המשפט לנוער הורה על המשך אשפוז של הקטינה בכפיה בבית חולים הדסה אף שלא הונחה בפניו המלצת חוות דעת פסיכיאטרית לילד ונוער, כמתחייב מהוראות סעיף 33(א)(2) לחוק הנוער (טיפול והשגחה). בית המשפט קבע:

"בענייני, תנאי זה הוא תנאי קרדינלי, שכן מדובר בחירות אדם. קטין, בכלל אדם הוא. לעניין זה, ראוי, גם להזכיר את סעיף 33 לחוק, לפיו קטין שמלאו לו 15 שנים, אשר אינו מסכים לאשפוז בבית חולים, יהיה הקטין משיב, ויש לו זכות ייצוג על ידי עו"ד (מלאכה שעושה עו"ד קסלסלי במסירות רבה". ה"פתרון" שמצא בית משפט קמא, לפיו ניתן להסתפק באישור לפי סעיף 33(א)(2) לחוק... אינו מתיישב עם הוראת הרישא של סעיף 33(א) ... הדרישה בסעיף 33(א)(2) לחוק, בדבר הצורך לקבל חוות דעת של ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים, כאשר עליה לבדוק את הקטין ולהמליץ האם ניתן לטפל בקטין בדרך אשפוז או שלא בדרך אשפוז, היא דרישה מהותית, ובעניין זה – צודקת ב"כ המערערת".

אף שהערעור התקבל, בית המשפט לא הורה על שחרור מידי של הקטינה אלא על פתרון חלופי של הבאת הקטינה בפני ועדה פסיכיאטרית לילד ונוער למחרת, בחיפה.

מדינת ישראל

משרד המשפטים

הנהלת הסיוע המשפטי

מערך ייצוג קטינים - "עו"ד משלי"

VI. הליכי חקיקה וקביעת מדיניות בתחום ילדים בסיכון וזכות הנגישות לצדק של ילדים ובני נוער

20. חוק הסדר התדיינות בסכסוכי משפחה, התשע"ד – 2014
ברמה ההצהרתית, אחת ממטרותיו המרכזיות של חוק להסדר התדיינות הינה להגן על ילדים ולקדם את זכויותיהם בהליכי מעמד אישי הנוגעים לזכויותיהם. חרף מטרה חשובה זו, זכרם של הילדים לא נמצא בלשון הצעת החוק הממשלתית המקורית, למעט בדברי ההסבר. רק לאחר התערבות הסיוע המשפטי, תוקן החוק באופן שמחייב את יחידות הסיוע להתייחס בישיבות המהו"ת לזכויותיהם, צרכיהם ועמדותיהם של הילדים שבמוקד הסכסוך המשפחתי. בנוסף, בעקבות מעורבות הסיוע המשפטי, תוקנו תקנות הסדר התדיינות באופן שמקדם את זכותם של ילדים להשתתף בהליכי המהו"ת ובהליכים החלופיים להסדר התדיינות (תקנה 5(ז)) ובמקרים המתאימים – אף לקבל ייצוג משפטי עצמאי בהליכים אלו (תקנה 5(ח)).

תקנות אלו טרם יושמו בפועל מאז כניסת החוק לתוקף והסיוע המשפטי פועל מול יחידות הסיוע כדי לקדם את יישומן.

21. חוק אומנה לילדים, התשע"ו – 2016
החוק (התקבל בכנסת ב- 6.3.16 ונכנס לתוקף ב- 6.12.16) מעגן לראשונה בישראל את זכויותיהם של ילדים בסיכון השהים במסגרת של אומנה, את מעמדם של ההורים האמנים ואת התפקידים והאחריות של מערך שירותי האומנה בישראל.

הסיוע המשפטי היה מעורב באופן אינטנסיבי בהליכי החקיקה של החוק ולמעורבותו היתה השפעה מכרעת בסוגיות המרכזיות שנוגעים לילדים ובני נוער המיוצגים על ידו - זכות ההשתתפות של ילדים בתהליכי קבלת החלטות בעניינם בהליכי השמה חוץ ביתית, מעמד ההורים האומנים וההורים הביולוגיים וזכותו של קטין באומנה להיות מיוצג ולהגיש תלונה באמצעות מייצג.

כך, בין היתר, החוק מעגן, לראשונה בחקיקה ראשית, בישראל, את מעמדו של אפוטרופוס לדין ועורך דין שמונה על ידי בית המשפט לייצג את הקטין בהליכי השמה ובהליכי תלונה על השמה חוץ ביתית (סעיפים 11 ו- 56).

מדינת ישראל

משרד המשפטים

הנהלת הסיוע המשפטי

מערך ייצוג קטינים - "עו"ד משלי"

החוק מקים לראשונה בישראל מנגנון תלונה לילדים השוהים בהשמה חוץ ביתית – אומנה ופנימיות (סעיפים 17-56 לחוק). הסיוע המשפטי רואה בנציבות תלונות לילדי השמה חוץ ביתית כאחת המהפכות המרכזיות בתחום זכויות הילד בישראל, ומבקש להשפיע על עיצוב דמותו של מנגנון התלונה, באופן שיהיה אפקטיבי ונגיש לילדים. כך, בעקבות פניית הסיוע המשפטי לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, הודיע משרד הרווחה כי יקים שולחן עגול עם נציגי גופים ממשלתיים רלוונטיים, ארגוני חברה אזרחית ונציגים של בוגרי השמה חוץ ביתית, על מנת לוודא כי המנגנון ייבנה באופן המותאם לצרכיהם של ילדים ובני נוער בהשמה חוץ ביתית, יהיה נגיש עבורם, יוקצו לו המשאבים הנדרשים והוא יהיה אפקטיבי. הסיוע המשפטי הינו שותף מרכזי בשולחן העגול שהוקם.

22. תוכנית לאומית לצעירים בסיכון ("יתד")

ההערכה כי בישראל ישנת כ- 200,000 צעירים בגילאי 18 עד 25 אשר מתקשים להשתלב בחיים בוגרים ועלולים להידרדר למצבי קיצון מתמשכים: התנהגויות המסכנות אותם ו/ו את סביבתם, עוני, הדרה חברתית, היעדר השכלה ותעסוקה ומצוקות רגשיות קשות. החלטת הממשלה מס' 2014 מיום 30 באוקטובר 2016 החליטה על הקמת תוכנית לאומית לקידום צעירים וצעירות במצבי סיכון – "תוכנית יתד". הסיוע המשפטי היה שותף בתהליכים בינמשרדיים אשר הובילו לגיבוש הצעת המחליטים מס' 2014, אשר מתייחסת, בין היתר, לצורך בשילוב שירותי סיוע משפטי המותאמים לצעירים בסיכון במסגרת התוכנית. לשם יישום החלטת הממשלה מס' 2014 הקים שר הרווחה וועדה בין משרדית שתוביל את התוכנית. עו"ד רחלי ירדן, ממונה מחוזית על ייצוג קטינים במחוז ירושלים מונתה לשמש כנציגת משרד המשפטים בוועדה הבינ-משרדית.

בברכה,

לידיה רבינוביץ', עו"ד
ממונה ארצית על ייצוג קטינים

העתקים:

קארן שוורץ, סגנית מנהל הסיוע המשפטי
מנהלי מחוזות הסיוע המשפטי
ממונים מחוזיים על ייצוג קטינים